

# Taylan Yıldız: “Ermeni Soykırımı Hükümetler Arası İlişkilerin Üstünde Bir Mesele”

Posted on 03/06/2016

Almanya Yeşiller Partisi Eş Başkanı Cem Özdemir’in danışmanı Taylan Yıldız’la Almanya Parlamentosu tarafından kabul edilen Ermeni Soykırımı kararı üzerine konuştuk. Söz konusu tasarının Almanya Parlamentosu’nun ortak kararı ile gündeme alındığını dile getiren Taylan Yıldız, amacın yüzleşmek ve gelecek nesillere gerçekliği aktarmak olduğunu ifade etti. Ermeni Soykırımı’nda dönemin Osmanlı İmparatorluğu’nun en yakın müttefiklerinden Almanya’nın da sorumluluğu olduğunu dile getiren Yıldız, Almanya’nın soykırımı engelleme şansı olmasına rağmen bunu yapmadığını ve tasarıda bununla da yüzleşildiğini belirtiyor.

## “Gecikmeli karar”

Ekin Karaca: Almanya Parlamentosu’nun Ermeni Soykırım Tasarısı’nı kabul etmesini genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Taylan Yıldız: Daha önce de dünyanın çeşitli yerlerinde birçok parlamento buna benzer kararlar vermişti. Lakin Almanya Federal Meclisi’nin dün gecikmeli de olsa mecliste yer alan bütün parti gruplarının oyuyla aldığı kararın bambaşka bir anlamı ve tarihi bir önemi var.

Osmanlı İmparatorluğu’nun o dönemki en önemli askeri müttefiki olan Alman İmparatorluğu’nun devamı sayılan Almanya, bu karar ile kendi diplomat ve subayları aracılığıyla gelen açık bilgilere rağmen 1915-16’ta yaşanan korkunç hadiselerle müdahale etmeyerek bu suça ortak olduğunu ve kendi özel tarihsel sorumluluğunu ilk defa kabul etmiş oluyor ve esas olarak üç meselenin altını çiziyor.

Birincisi 1915-1916 döneminde Ermenilere ve diğer Hıristiyan azınlıklara dönük tehcir ve katliamlar, tasarının başlığında soykırım olarak nitelendiriliyor.

İkincisi, merkeze gelen ve Türkçeye de kitap olarak çevrilen Alman Dışişleri Bakanlığı arşivi belgelerinin ortaya koyduğu üzere gelen açık rapor ve bildirimlere rağmen, tepki göstermeyi bırakın engelleme imkanı olduğu halde engellemeyerek kendi suçunu açık ve seçik biçimde kabul ediyor.

Son olarak yıllardır artık vaktidir, bu geçmişle yüzleşilmelidir diyen gerek Türkiye gerekse Ermenistan sivil toplumunun sesini duyarak, bu konudaki yapılacak bilimsel, toplumsal ve kültürel çalışmalara ve çabalara destek olabilmek ve iki halk arasındaki yakınlaşma girişimlerini cesaretlendirmeyi de Almanya'nın sorumluluğu sayarak, tarihten bu yana Türkler ve Ermeniler arasında oluşan uçurumun ortadan kaldırılması, uzlaşma ve karşılıklı anlayışın sağlanması için çaba harcayacağını da bu tasarı ile siyah beyaz metin üzerinde karar altına almış oluyor.

### “Yüzleşmek korkulacak bir şey değil”

Türkiye'deki bazı siyasiler Almanya'nın siyasi bir art niyet taşıyarak bu tasarımı gündeme aldığı görüşünü savunuyor...

Tepkilerin aksine, kararın herhangi bir siyasi art niyeti olmadığı gibi, Almanya'nın gelecekte kendi çocuklarına evet biz de bu suça dahildik ve bununla yüzleşmeliyiz ve yüzleşmeye hazırız demesinden öteye bir anlamı da yok.

Nitekim kararın hem metni hem ruhu bunun üzerine kurulu.

Almanya tarihinin de bir parçası olan 1915-1916'da yaşananlarla ilgili Parlaentonun

sorular sorması ve bu hususta irade göstermiş olması kadar doğal bir şey yok.

Bunu yaparken ne bugünün Türkiye'sini ne de bugünün Almanya'sını olanlardan sorumlu kılıyor. Sadece gelecek kuşaklar yaşananları bilsin, öğrensin ki bir daha yaşanmasın şiarının peşinde koşuluyor.

Üstelik Türkleri ve Ermenileri geçmişin mezarları üzerinden birlikte barış ve anlayış yolu arayışı konusunda desteklemeyi de kendi sorumluluğunun bir parçası kabul ediyor.

Sadece ve sadece, yaşananları unutmamanın ve unutturmanın ne kadar elzem olduğunu birincil elden bilen bir ülke olarak, Holokost'un tekliğinin farkındayız diyerek ahlak bekçiliği yapmaktan ziyade, kendi geçmişleri ile yüzleşme cesaretini gösteren ülkelerin bu süreçlerden hep faydalı çıktığı ve bunun korkulacak bir şey olmadığı mesajını vermeye çalışıyor.

**“Almanya'daki Türkiyelilerin kafası bu konuda karışık”**

Bu karara Almanya'da yaşayan Türk toplumunun tepkileri nasıl?

Almanya'da yaşayan Türkiyelilerin kafası bu hususta karışık. Bilhassa Türkiye kökenli milletvekillerinin hem karar öncesi hem karar sonrası uğradığı hakaret yağmurundan da anlıyoruz ki bir kısmının canı fena sıkılmış. Bunu kendilerine yapılmış koca bir haksızlık hatta ihanet olarak görüyorlar.

Öte yandan hiç de azımsanmayacak sayıda bir kesim de var ki evet vaktidir artık, bunu konuşmalı geçmişin karanlık sayfaları ile yüzleşmeliyiz diyor ve kararın arkasında duruyor.

Bütün gelen tepkilerin ortaya koyduğu tek bir gerçek var ki bu mesele üzerine yürüyen

tartışma daha çok ideolojik temelli ve çok da işin özünün gerektirdiği biçimde yürümüyor.

Asıl iş ise bu karardan sonra başlıyor. Görüyoruz ki bu alanda ciddi bir bilgi açığı ve ihtiyacı var. Çoğunluk sadece kendilerine anlatılanı ya da öğretileni tartışma argümanı olarak kullanıyor ya da bir adım daha da ileri giderek savunma refleksi ile hayır bizim bir kabahatimiz yok ne yaptı ise Ermeniler yaptı söyleminin arkasına sığınıyor.

Nitekim Berlin’de yapılan gösterilere bakıldığında, sokağa çıkanların bir kısmı refleksten çıksa da büyük kısmının organize edilerek o gösterilerde yer aldığını tespitini yapabiliyoruz.

Burası da Türkiye’den çok farklı dinamikler ya da sosyal gelişmeler üzerinden yürümüyor. İlla ki burada yaşayan Türk toplumunun ortaya koyacağı tepkiler öngörülebiliyordu.

Buna rağmen birçok parlamenter daha önce yapılmış bir hatayı, sanki bu olaylar hiç olmamış gibi yaparak ya da görmezden gelerek tekrar işlemeyi kendi vicdanlarına sığdıramayıp, olmadık hakaretlere, tehditlere ve baskılara maruz kaldıkları halde kararın arkasında durdular.

Ne yazık ki halen resmi söylemin dışına çıkma cesaretini gösteren kim varsa anında ötekileştirilip, hedef tahtasına oturtulmaya çalışılıyor. Türkiye’de olduğu gibi Almanya’da da mesele soykırım olunca, siyasetin normal şartlar altında bir araya gelmesi mümkün olmayan kanatları sanki bu eşyanın tabiatı gereği imiş gibi ve sanki bütün o ölümler doğal bir afet sonucunda gerçekleşmiş gibi milli ittifak hükümetini kuruyorlar. Soru işareti koymadan ve ardını sorgulamadan.

**“Almanyalı milliyetçilerin gündemi başka”**

Ermeni Soykırımı Tasarısı’nda Almanya’nın sorumluluklarına da dikkat çekiliyor. Bu noktada

Almanya'daki milliyetçilerin yaklaşımı nasıl?

Burada Almanya'nın özel bir konumu var. Almanya, Holokost'la yüzleşme ve geçmişi unutturmamayı kendisine ödev bildi ve bu süreç sona ermediği gibi gündelik hayatın ve yapılan yayınların her yerinde varlığını hissettirmeye devam ediyor. Arada bazı akli eveller çıksa da, tarihsel gerçeklikleri reddetmenin ve yok saymanın nelere mal olduğu, olabileceği ortalama her Almanya yurttaşının bilincine kazınmış durumda.

Üstelik Almanya'nın rolü ve sorumluluğu hususu Almanya toplumunda pek de bilinmeyen, okul kitaplarında pek de anlatılmayan bir gerçek. Ki bugünden itibaren artık bunun değişeceğini düşünüyorum. Lakin yine de bu Almanya milliyetçilerinin gündeminde olan ya da karşı çıkılan bir mesele değil. Onların gündemi şimdi başka meselelerle dolu.

“Konunun mültecilerle bağlanması etik değil”

Tasarının kabul edilmesinin ardından Türkiyeli siyasetçilerden hayli sert tepkiler geldi. Almanya Büyükelçi'si Türkiye'ye çağrılırken, Başbakan Binali Yıldırım her türlü adımın atılacağını söyledi. Türkiye-Almanya ilişkileri sizce nasıl etkilenir? Türkiye'nin mülteci kartını ileri süreceğini düşünüyor musunuz?

Yıllardır köklü ilişkilere sahip iki dost ülkenin arasındaki ilişkilerin bu tasarı neticesinde kısa vadeli kırılmalar ya da gerginlikler olsa da uzun vadede zarar göreceğini düşünmüyorum.

Bugün Meclis'te kabul edilmiş metin, parlamentonun inisiyatifi ile gündeme geldi. Hükümet tasarısı değil.

Nitekim oylamada hükümet kanadından Başbakan Merkel'in ve Dışişleri Bakanı'nın yer almaması da tesadüfi değil.

Burada kimse kimsenin yarasını kaşımaya çalışmadığı gibi, kapalı kapılar arkasında

kurulmuş stratejiler de yok.

Ayrıca Almanya Parlamentosu bu hususta karar alan ilk AB ülkesi de değil.

Bu kararın, Türkiye ile yapılan sığınmacı ve göçmenlere yapılan anlaşma ile bağlantılandırılması ise etik değil. Nitekim içerikleri farklı.

Bu mesele bütün gündelik siyasi meselelerin ve hükümetler arası ilişkilerin üstünde bir mesele. Bugüne kadar en fazla sığınmacı ve göçmeni kabul ederek herkesin takdirini kazanan Türkiye'nin, yerini ve yurdunu terk etmek zorunda kalan sığınmacıların ve göçmenlerin durumunu, Ermeni halkının kaderinin ve geçmişinin karşılığı yapacağını düşünmüyorum.

Üstelik ortada uluslararası antlaşmalar ve yükümlülükler var. Ahde vefa ilkesine herkesin riayet edeceğini düşünüyorum. (EKN)

Kaynak: [bianet.org](http://bianet.org)